

Trestná činnosť v dopravnej logistike

Autor: Erik Sabo

Preklad: Erik Sabo

Preložené z anglického originálu (An insight into the Logistics Crime by Erik Sabo)

Predhovor k slovenskému vydaniu

Predložená štúdia svojim obsahom pokrýva určité biele miesta v oblasti literatúry logistiky. Téma dopĺňa problematiku logistiky a bezpečnosti dopravy. Systémovo súvisí s procesným manažmentom a jeho implementácií v doprave.

Cieľom štúdie je poukázať na škody, ktoré sú spôsobené trestnou činnosťou v oblasti nákladnej dopravy. Trestná činnosť nie je izolovaným javom viazaným k jednému miestu, ale je celosvetovým problémom. Vnáša negatívne vplyvy do logistických procesov, ktoré sa prenášajú do bilancií a procesov hospodárstva podniku, ovplyvňujú jeho výkonnosť a v konečnom dôsledku zasahujú aj do hospodárstva krajiny.

Úspešnosť a výkonnosť podnikov zaoberajúcich sa logistickými činnosťami a službami je priamo závislá na úspešnosti a razancii vykonávania adekvátnych opatrení proti všetkým hlavným skupinám trestnej činnosti v dopravnej logistike.

Autor sa snažil informačne poukázať na problém trestnej činnosti v logistike z pohľadu vedeckých pracovníkov a dopravných manažérov Canady a USA. Teoretické a praktické informácie a poznatky získal z celosvetových prameňov. Autor žije a pracuje v Canade a je dopisovateľom SDS pri SAV v Žiline.

Vytvorená štúdia s odborným titulom je vhodným študijným materiálom pre manažérov, študentov a vedeckých pracovníkov v oblasti logistiky a širokej verejnosti, ktorá sa zaoberá obchodnými reťazcami. Téma svojím obsahom rozširuje logistickú profesionalitu v doprave a programovo je zameraná na znalostný manažment v rozvíjajúcej sa informačnej a sociálnej spoločnosti v prebiehajúcej globalizácii sveta. Svojou špecifičnosťou prispieva k zmene paradigmy v znalostnej spoločnosti. Zasahuje do všetkých druhov dopravy.

Žilina, január 2006

Prof. Ing. Dezider SZABÓ, PhD.
predseda SDS pri SAV v Žiline

Firmy zaoberajúce sa dopravnou logistikou a ich manažéri stoja dnes tvárou v tvár novému problému, ktorý prináša bolesti hláv do ich každodennej činnosti. Odhaduje sa, že priame škody spôsobené trestnou činnosťou v oblasti nákladnej dopravy sa v posledných rokoch vyšplhali na 30 až 50 miliárd amerických dolárov, kým nepriame škody sú odhadované mnohonásobne vyššie. Obrovské množstvo schopnosti, skúsenosti a snahy je venované boju s touto novodobou trestnou činnosťou, ktorá nepozná žiadne hranice. Je preto viac ako potrebné a nevyhnutné, aby experti na logistiku úzko spolupracovali so silovými (polícia, colná správa, pobrežná stráž atď.) a informačnými (spravodajské služby) rezortmi štátu a tak minimalizovali straty, ktoré im táto trestná činnosť vytvára.

Táto odborná štúdia poskytuje prehľad a vysvetlenie čo vlastne trestná činnosť v dopravnej logistike je, a ktoré rôzne subkategórie zahŕňa. Takisto definuje kto je zvyčajným páchatelom tejto trestnej činnosti, a na ktoré špecifické ciele títo pachátori mieria. Finálna časť štúdie bude venovaná skúmaniu negatívneho dosahu trestnej činnosti v dopravnej logistike nielen na všetky časti dodávateľského reťazca, ale aj na ekonomiku štátu a v konečnom dôsledku aj na spotrebiteľa. Hľadanie a aplikovanie rôznych praktívnych a reaktívnych stratégií na strane logistických firiem a štátu za účelom minimalizovania objemu strát, ktoré táto trestná činnosť prináša bude opísané v závere tejto práce.

Delenie trestnej činnosti v dopravnej logistike

Krádež prepravovaného nákladu je iba jedna z viacerých druhov trestnej činnosti, ktorú poznáme v dopravnej logistike. Celkovo poznáme 5 hlavných skupín trestnej činnosti v dopravnej logistike:

- 1) **Drobná krádež** – Odcudzenie malého množstva materiálu alebo tovaru, alebo krádež len časti prepravovaného balíka; často znova opakovaná, zvyčajne pre zlodejovo vlastné použitie. (Celková strata na drobných krádežiach sa často vyrovnáva stratám z veľkých krádeží).
- 2) **Krádež** – Celé debny, palety alebo prepravné kontajnery tovaru sú ukradnuté. Zvyčajne neskôr predané pre profit. Ak sú spáchané osobami, ktoré nie sú zamestnancami danej firmy, ide o lúpež.
- 3) **Falšovanie** – Podvod za účelom ekonomického zisku, zvyčajne používanie rôznych falšovaných listín a dokladov (napr. falšované identifikačné doklady, falšované autorizácie na výdaj návesu alebo kontajnera).
- 4) **Podplácanie** – Dávanie alebo prijímanie úplatku za účelom protislužby.

- 5) **Krádež' Carga (Prepravovaného nákladu)** – Najohľadnejšia a najproblematickejšia časť trestnej činnosti v dopravnej logistike. Nelegálne privlastnenie/krádež materiálu alebo tovaru, ktorý je pripravený na prepravu, alebo už je v tranzite.

Geografická rozšírenosť trestnej činnosti v nákladnej doprave

Ako už bolo spomenuté, krádež prepravovaného nákladu je najväčšou a najzávažnejšou súčasťou trestnej činnosti v dopravnej logistike. "Know-how" tejto kriminality sa stáva zo dňa na deň lepší a prepracovanejší a tým napomáha prudkému rozširovaniu cargo krádeží do všetkých kútov sveta. Mimo USA a ich hlavných oblastí cargo krádeží ako Los Angeles a "Bermudský kriminálny trojuholník" (Južná Kalifornia, New York City a Miami) je Ruská Federácia krajinou najviac postihnutou touto formou trestnej činnosti. Južná Afrika, Mexiko a Brazília patria taktiež medzi oblasti, kde sú krádeže v nákladnej doprave veľmi problematické.

Veľká Británia, Francúzsko a Holandsko sú momentálne na špičke Európskych krajín s enormným výskytom krádeží nákladov, najmä "high-tech" elektroniky. Rozšírenie Európskej Únie smerom na východ a presmerovanie výroby high-tech elektroniky rôznych firiem do lacnejších krajín bývalého Východného bloku, kde otázky bezpečnosti nie sú stále dostatočne vyriešené má za následok vznik novej vlny "high-tech" cargo krádeží v týchto oblastiach. V posledných rokoch Česká republika mala najväčší výskyt "high-tech" cargo krádeží z pomedzi všetkých európskych krajín.

Vo vodnej doprave sú cargo krádeže vo forme pirátstva najviac rozšírené v Juhovýchodnej Ázii (Juhočínske more a Malacca prieliv), Somálsku a Brazílii.

Faktory prispievajúce k nedávnej eskalácii trestnej činnosti v nákladnej doprave

- 1) Uvedenie cargo kontajnerov do použitia na prepravu (inventár rátaný po kontajneroch a nie po kusoch, pracovníci sa už nepresvedčajú či niečo v kontajneri nechýba alebo náhodou nie je navyše).
- 2) Rozšírenie celosvetových kriminálnych gangov.
- 3) Vzrast medzinárodného obchodu vytvára viac možností pre krádeže a predaj kradnutého tovaru.
- 4) Nedostatok pozornosti na strane verejnosti a štátnych orgánov.
- 5) Nechránená a ľahko napadnuteľná technológia (počítačovi hackeri sa ľahko dostávajú k databázam a údajom v nich).
- 6) Chytřejší a školenejší páchatelia schopní prispôbiť sa novým technológiám skôr ako firmy alebo štát.
- 7) Kriminálne organizácie majú bezproblémový prístup k rôznym najnovším technologickým pomôckam
- 8) Drahé drobné tovary ako mikroprocesory a ostatná elektronika je ľahko obhospodarovaná/ukrývaná a dobre predávateľná na čiernom trhu.
- 9) Pomalé zavádzanie bezpečnostných programov zo strany štátu.
- 10) Drogové gangy rozširujú pole svojej pôsobnosti práve na trestnú činnosť v dopravnej logistike – cargo krádež prináša rovnaký profit za menší risk ako obchodovanie s drogami, tovar je ľahšie predateľný na trhu, pre dílerov je lepšie byť chytený na ulici s elektronikou ako s drogami.
- 11) Organizované kriminálne skupiny v USA sa spojili s pašovateľmi drog z Latinskej Ameriky, Juhovýchodnej Číny a Východnej Európy za účelom výmeny počítačových súčiastok za drogy → mikroprocesory sa stávajú novou menou drogových gangov.

Ktoré predmety (tovar) sú najviac hľadané cargo kriminálnikmi?

Všeobecné charakterové vlastnosti najhľadanejších artiklov:

- 1) Vysoká hodnota
- 2) Vysoký dopyt
- 3) Možnosť rýchleho posunu ďalej v "reťazci trhu" a ľahko zbaviteľné
- 4) Nevystopovateľné

Tieto produkty sú zvyčajne nazývané "horúcim tovarom" a typicky zahŕňajú veci ako elektroniku, šperky, parfémy, potraviny, bielu techniku, značkové oblečenie a obuv, cigarety a farmaceutiká na predpis.

High-tech elektronika je najžiadanejším a najhľadanejším spomedzi týchto "horúcich" tovarov. Podľa Nadácie pre Prevenciu Krádeží Technológií (Technology Theft Prevention Foundation) v meste Warren v štáte New Jersey USA, mikroprocesory, pamäťové karty a hard-disky sú tak žiadaným prvkom na čiernom trhu, že ich bežná hodnota na čiernom trhu na ulici je 50% z oficiálnej trhovej ceny výrobku – na porovnanie, hodnota ostatných kradnutých tovarov na čiernom trhu je iba 10% z oficiálne predávanej ceny tovaru.

Charakteristika páchatel'ov trestnej činnosti v nákladnej doprave

Zovšeobecniť špecifický typ páchatel'a alebo skupiny páchatel'ov, ktorí sa zaoberajú trestnou činnosťou v dopravnej logistike je veľmi ťažké a priam nemožné. Aj keď väčšina cargo trestnej činnosti je zvyčajne páchaná priamo v distribučných centrách alebo pri tranzite tovaru, príležitosť na spáchanie trestnej činnosti v dopravnej logistike je skoro rovnaká vo všetkých štádiách dodávateľského reťazca. V nasledujúcom príklade dodávateľského reťazca sú hrubo vyznačené oblasti, ktoré sú náchylné na trestnú činnosť spojenú s dopravnou logistikou:

- 1) Výber surovín (Kvalita produktu, Výber dodávateľov, Geografická poloha dodávateľov, Aké množstvo objednať, Možnosti transportu)
↓
- 2) Produkcia (Výroba) (Geografická poloha produkcie, Výroba kontra predaj, Kapacita závodov, Kvalita výrobkov)
↓
- 3) Inventár (Aký veľký inventár držať, Koľko objednať, Kedy objednať)
↓
- 4) Logistika (Preprava – spôsob prepravy, veľkosť prepravky, Geografická poloha distribučných centier)

Tak ako v iných odvetviach, trestná činnosť v dopravnej logistike je páchaná tak cudzími ľuďmi, ako aj zamestnancami. Organizované skupiny sú zodpovedné za približne asi polovicu strát vytvorených pri tejto trestnej činnosti. V Amerike "Juhoamerický Gang", ktorý sa v 80-tych rokoch dvadsiateho storočia venoval hlavne krádežiam v obchodoch v meste New York je dnes medzi najznámejšími kriminálnymi skupinami, ktoré sa venujú cargo trestnej činnosti. Veľké organizované skupiny majú zvyčajne pobočky v rôznych mestách v krajine. Najväčšou hrozbou pre dopravnú logistiku v Európe sú ruské kriminálne gangy špecializujúce sa na cargo krádeže.

Mnoho týchto gangov alebo syndikátov najprv infiltruje svojich ľudí do rôznych skladov a distribučných centier ako ich zamestnancov. Títo potom zbierajú akékoľvek informácie ohľadom denných aktivít firmy, vrátane všetkých pohybov do a z areálu a neskôr odovzdávajú tieto informácie svojim nadriadeným v ich kriminálnych gangoch.

Veľa dnešných skupín, ktoré sa zaoberajú trestnou činnosťou v dopravnej logistike zmenili svoje pôvodné zamerania. Najväčšou skupinou z nich sú ex-drogové gangy, pre ktoré trestná činnosť v dopravnej logistike vynáša rovnaké profity za oveľa menší risk, ktorý by museli podstúpiť, keby boli stále v drogovom biznise.

“Modus Operandi” v cargo trestnej činnosti

Pred rokom 1997 viac ako 50 percent cargo krádeží bola spáchaná v skladoch, distribučných centrách alebo transférových termináloch. Nové bezpečnostné prvky a zvýšenie ostražitosti v týchto areáloch v posledných rokoch vyvrcholilo k tomu, že cargo krádeže sú čoraz viac a viac páchané počas prepravy. Cargo krádeže spáchané v tranzite dnes predstavujú asi 60% z celkových cargo krádeží.

Páchatelia cargo trestnej činnosti používajú rôznorodé techniky, ako napríklad krádež zo skladov, krádež z nákladných áut (“prerezanie zaclon”), krádež nákladných áut, únosy nákladných áut, prepady, alebo falšovanie rôznych dokumentov.

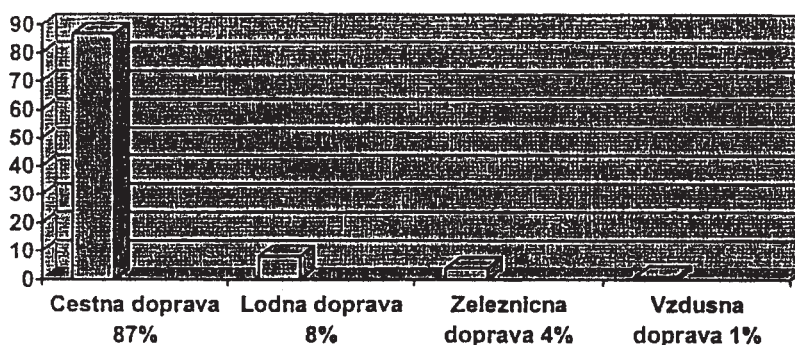
Spôsoby týchto zločinov sa líšia od krajiny ku krajine. Nasledujúca tabuľka ukazuje priemerné rozdelenie cargo trestnej činnosti v Európskej únii za rok 2004:

Prepadnutia nákladných áut	30-40%
Krádež nákladných áut	40-50%
Pokus o krádež	10-15%
Únosy nákladných áut	1-2%
Krádež v/zo skladov	3-5%
Krádeže “za rohom”	2-3%

Nasledujúci graf zobrazuje rozdelenie cargo trestnej činnosti podľa spôsobov prepravy. Je badateľné, že cestná doprava má najväčší podiel spomedzi všetkých ostatných spôsobov dopravy, a teda je najviac náchylná na túto trestnú činnosť.

Rozdelenie cargo trestnej činnosti podľa spôsobu prepravy

Podivuhodné je, že na rozdiel od všetkých ostatných zločinov, ktoré súvisia s kradnutím, cargo krádeže zo skladov sa zvyčajne stávajú počas riadnych denných pracovných hodín. Často je krádež nahradená konšpiráciou medzi vodičom nákladného auta a pracovníkom skladu. Odhaduje sa, že do viac ako 80% cargo krádeží v USA boli zapletení vlastní zamestnanci firiem alebo skladov.

Cargo je najviac zraniteľné počas nakladania a vykladania, keď vodičova pozornosť je odklonená niekde inde. Toto je práve čas, kedy uvoľnený tovar na aute môže byť ukradnutý a ukrytý, alebo na druhej strane "ukrátená objednávka" je naložená do auta.

Trestná činnosť v lodnej logistike zahŕňa novú metódu pirátstva nazývanú "cargo podvod". Pri tejto metóde zvyčajne pirát, ktorý predstavuje medzinárodného obchodníka skupuje tovar určený na vývoz do cudzích krajín. Hneď po nakúpení je ale tovar odklonený späť do krajiny pôvodu a predaný za oveľa vyššiu cenu. Tradičná forma pirátstva je však stále prítomná a čoraz viac a viac násilnejšia ako predtým, čo viedlo Medzinárodnú Obchodnú Komoru, aby týždenne prostredníctvom internetu informovala operátorov lodí o lokalitách pirátskych útokov.

Ďalším spôsobom trestnej činnosti v lodnej logistike sú takzvané "Fantómove lode", ktoré sa plavia pod falošnými papiermi. Tieto pristanú zvyčajne vo východo-ázijských prístavoch a klamne tam naložia a ukradnú cargo z lokálnych skladov. Kým pracovníci zistia, že papiere boli falošné, loď aj s nákladom je už dávno ďaleko.

Ako už bolo spomenuté, krádeže high-tech (elektronika) carga sú najčastejšími trestnými činnosťami v dopravnej logistike, pretože zaručujú veľký profit. Pri ich páchaní sa páchatelia riadia veľmi jednoduchým know-how formátom:

1. Objednávka zadaná

Zloději dostanú avízo – po ktorých súčiastkach/výrobkoch je dopyt? Inými slovami "objednávka" je zadaná (často zadaná majiteľom nejakej legálnej firmy zaoberajúcej sa počítačmi).

2. Monitorovanie

Gang monitoruje sklad alebo závod, ktorý plánujú prepadnúť. Zapisujú všetok pohyb áut a carga v rámci areálu a dnu/von z areálu, ako aj aktivity bezpečnostnej služby.

3. Útok

Keď je cieľ konečne zraniteľný, útok je vykonaný.

4. Objednávka je doručená a poslaná ďalej

Tovar je doručený osobe alebo skupine, ktorá si ho "objednala". Falošná faktúra je zvyčajne vystavená a tovar je preposlaný ďalej k ďalšiemu "počítačovému obchodu" na opätovný predaj.

5. Tovar je späť v obchodnom reťazci

Po prejdení viacerými "predajcami" kradnutý tovar nakoniec končí v úplne legálnom obchode vlastnenom zákonnou firmou.

Následky trestnej činnosti v dopravnej logistike

Trestná činnosť v dopravnej logistike má obrovský vplyv nielen na logistické firmy a ich zamestnancov, ale aj na celkovú spoločnosť (verejnosť). Následne uvedené sú niektoré z hlavných následkov trestnej činnosti v dopravnej logistike:

- a) Narúša spoľahlivosť logistických služieb.
- b) Prispieva k zvyšovaniu cien tovarov (drahšia bezpečnosť = drahšie ceny).
- c) Ekonomická ťarcha na spoločnosť (napr. viac financií zo štátnych daní musí byť prevedených polícii a ostatným zložkám).
- d) Negatívny vplyv na duševný stav zamestnancov (neustály strach o svoju bezpečnosť).
- e) Fyzická bezpečnosť zamestnancov (mnoho zamestnancov bolo postriekaných slzným plynom, strelených elektrickou zbraňou, postrelených strelnou zbraňou atď.).
- f) Ekonomické straty logistických firiem, až do možnosti úplného bankrotu.
- g) Navyšovanie ceny poistiek.
- h) Zníženie profitov na všetkých úrovniach dodávateľskeho reťazca.

Stratégie boja proti Cargo trestnej činnosti

Viacere stratégie a procedúry boli navrhnuté odborníkmi na boj proti trestnej činnosti v dopravnej logistike. Niektoré z nich sa týkajú a musia byť vykonané na strane vlády daného štátu a niektoré sú určené pre logisticke firmy. Najdôležitejším bodom však je, že tieto dve strany (štát a podnikatelia) musia spolu v tomto boji plne a intenzívne spolupracovať.

Jednou z úspešných metód v boji proti trestnej činnosti v dopravnej logistike je založenie rôznych spolkov, ktoré sa zaoberajú ochranou logistiky firiem v produkcii. Tak to bolo aj v prípade USA, kde v roku 1997 bola založená Asociácia na Ochranu Technologických Aktív (The Technology Asset Protection Association – TAPA) a následne aj založenie jej sesterskej organizácie v Európskej Únii v máji 1999, nazvanej TAPA-EMEA. Tieto asociácie mali a majú veľmi pozitívny vplyv na znižovanie trestnej činnosti v dopravnej logistike. Ich založením sa ich členovia ako Aple, Cisco, Dell, Hewlett-Packard, Motorola atď. stávajú jedným celkom v boji proti zločinu. TAPA-EMEA dokonca rozšírila možnosť stať sa ich členom aj na niektorých poskytovateľov logistických služieb, ako napríklad Luffhansa Cargo a Air France Cargo, a tým ešte viac rozšíriť svoju sieť pôsobnosti.

Nasledujúca časť opisuje rôzne protiopatrenia, ktoré by strany zasiahnuté trestnou činnosťou v dopravnej logistike mali použiť na jej minimalizovanie:

Protiopatrenia zo strany vlády (štátu):

- 1) Vytvoriť efektívny systém ohlasovania a zaznamenávania cargo krádeží.
- 2) Sprísniť terajšie zákony (alebo vytvoriť nové) a trestné stíhania týkajúce sa trestnej činnosti v dopravnej logistike.
- 3) Poskytnúť dostatočnú podporu akciám zameraným na boj proti tejto trestnej činnosti.

- 4) Zvýšiť všeobecnú znalosť o trestnej činnosti v dopravnej logistike v spoločnosti.
- 5) Školenie a tréning silových rezortov a ostatných agentúr o danom probléme.
- 6) Minimalizovať korupciu v colnej správe (prístavy a hraničné prechody).

Protiopatrenia zo strany logistických firiem:

1) Spísané a oznamované regule, stanovy a postupy

- Vytvorenie zrozumiteľných regulí a stanov pre zamestnancov a vytvorenie plánu na prevenciu strát.
- Artikulovať regule, stanovy a očakávania firmy zamestnancom, subdodávateľom a zmluvným stranám.
- Vytvorenie prevenčných kampaní proti stratám a trestnej činnosti (plagáty, tréningy, atď.).

2) Fyzická bezpečnosť

- Vhodný dizajn budov a priestorov (chránena / nechránena zóna).
- Kontrolovaný vstup a zaznamenávanie akéhokoľvek pohybu do / z areálu.
- Najatie bezpečnostnej služby (obchôdzky, atď.).
- Vhodné osvetlenie interiéru a exteriéru.
- Použitie rôznych detekčných / signalizačných systémov (alarmy, snímače pohybu, atď.).
- Kamerový systém.
- Vybudovanie identifikačného systému pre zamestnancov (osobné identifikačné karty, uniformy, atď.).
- Vytvorenie prísneho kľúčového režimu.

- Vykonať kompletnú rozsiahlu bezpečnostnú revíziu areálu zameranú na definovanie zraniteľných oblastí minimálne raz ročne bezpečnostno-expertíznou firmou.

3) Overovanie zamestnancov

- žiadanie výpisu z registra trestov a kreditný výpis od nových zamestnancov a subdodávateľov (ak zákon nezakazuje).

4) Bezpečnosť dokumentov a komunikácie

- Absolútne žiadny presun carga bez náležitých dokumentov, ani len v rámci areálu.
- Ostré sledovanie, kontrola a zaznamenávanie dovozných a vývozných dokumentov (z areálu).
- Ostré sledovanie bezpečnostných plômb na cargo kontajneroch a ich možného narušenia.
- Minimalizovať rozhovory a diskusie ohľadom zásielok; upozorniť vodičov, aby nekomunikovali informácie o ich nákladoch cez vysielacky alebo na cestných prestávkach.
- Používať neznačené balenia, žiadne logá na kontajneroch, aby sa zamedzila identifikácia obsahu kontajneru cudzími osobami.

5) Vyhodnocovanie a porovnavanie transportných firiem

- História poskytovateľa.
- Bezpečnostné prvky prepravného vozidla (špeciálne zámky a mechanizmy, alarmy, použitie ťažko zdolateľných plômb, atď.).
- Elektronická výmena a zasielanie dokumentov za účelom neoprávnených pozmeňovaní dokladov atď..
- Poistenie.

6) Kontrola a identifikácia vodičov

- Foto-identifikácia a akákoľvek náležitá dokumentácia musí byť požadovaná od všetkých “cudzích” vodičov pri vstupe a výstupe z areálu.
- Vytvorenie viditeľne značenej časti pre vodičov v rámci areálu na prečkanie času, kým sa náklad nakladá/vykladá, poučiť vodičov, že sa smú zdržiavať iba v týchto vyhradených priestoroch a prísne sledovať dodržiavanie tohto nariadenia.

7) Manažment zamestnancov

- Primerané platové ohodnotenie zamestnancov (opakom toho môžu byť rozsiahle drobné krádeže zamestnancov ako “vyrovnávanie mzdy”).
- Poskytovanie kvalitného pracovného prostredia zamestnancom.
- Vytvorenie pracovného dizajnu, ktorý umožní a zaisť separáciu funkcií a povinnosti jednotlivých zamestnancov s možnými rotáciami zamestnancov medzi rôznymi pozíciami za účelom minimalizovania trestnej činnosti. (Ak je niekto na jednom mieste dlho, začína byť “pánom” toho miesta.)
- Školiť zamestnancov ohľadom otázok lojality, bezúhonnosti a diskretnosti.
- Urobiť zamestnancov priamo zodpovedných za straty. Toto je docielené ich tréningom a podpisom firemných/organizačných regúl a stanov (takisto školenie zamestnancov ohľadom následkov porušenia stanov a regúl, vrátane dôvodov na ukončenie pracovného pomeru).

8) Stratégie na prevencie krádeží

- Vytvorenie jednoduchého, efektívneho a rýchleho procesu pri nakladaní a vykladaní carga – komplikované nakladacie a vykladacie procedúry zvyšujú zraniteľnosť cieľa pre potencionálnych páchatel'ov trestnej činnosti.
- Dozeranie nad vykladaním a nakladaním carga.

- Námatkové kompletne kontroly odchádzajúcich vozidiel.
- Limitovať nočné prespávanie/spacie prestávky vodičov s naloženým vozidlom.
- Zariadiť “konvojovú prepravu”, keď je viac vozidiel plánovaných pre jeden smer cesty (vyslať vozidlá radšej spolu v konvoji ako osobitne po jednom).
- Poskytnúť eskortné vozidlo pri prepravách “zraniteľného” nákladu.
- Neustále monitorovanie prepravných vozidiel dispečingom. Povinné nahlasovanie zmien trás a prestávok vodičmi na dispečing.

Pretože asi 40 percent cargo trestnej činnosti je páchaná v areáloch distribučných centier, transférových centier a iných skladov, firmy zaoberajúce sa logistikou dopravy by mali prispôbiť dizajn a rozloženie svojich budov tak, aby tým nevytvárali zbytočne príležitosti na páchanie trestnej činnosti. Dobré premyslené usporiadanie skladov a iných budov môže veľmi účinne znížiť straty spojené s cargo krádežami a ostatnou trestnou činnosťou. Obyčajne sú to rôzne bezpečnostno-expertízne firmy, ktoré ponúkajú komplexné revízie areálov a vypracovanie návrhov ako minimalizovať trestnú činnosť v danom areáli a ktoré zraniteľnosti daný objekt má.

Dizajn skladov – stratégie na zväženie:

- Zminimalizovať počet vonkajších vstupných dvier do skladu. Ideálne je mať iba jedne prístupové dvere v prevádzke v tom ktorom čase a mali by byť monitorované alebo strážené personálom. Ostatné dvere by mali v ten čas byť uzamknuté a napojené na alarm.
- Priestor, kde sa náklad pripravuje na naloženie/čakací priestor nesmie byť blízko nakladacieho priestoru, aby sa zabránilo “príležitostným krádežiam”.

- Prijímové dvere a výdajové dvere by mali byť ďaleko od seba, aby sa zabránilo "prehadzovaniu" tovaru z jedného vozidla na druhé. Ak nie sú vzdialené, ideálne je vybudovať bariéru medzi nimi (umelá stena atď.).
- Parkovisko pre zamestnancov by malo byť vzdialené od vstupu do skladu/areálu za účelom zabránenia drobných krádeží.
- Žiadny kontajner na odpad by nemal byť blízko vstupných dverí – je to výborné miesto na "odloženie" a neskoršie vybratie tovaru.
- Salón/bufet pre vodičov, sociálne zariadenia a ostatné miestnosti určené pre návštevníkov musia byť prístupné bez nutnosti prechádzať chránenou zónou alebo zónou, kde je uložený inventár, alebo kde je manipulované s inventárom.
- Rôzne stromy a kriky by mali byť odstránené z priameho okolia skladu, pretože tieto sú ďalším vynikajúcim miestom na ukryvanie kradnutých vecí.

ZÁVER

Logistika dopravy je jedným z najdôležitejších pilierov dodávateľského reťazca. Bezproblémová a zdravá logistická sieť je preto kritickým a rozhodujúcim faktorom pre úspešnú produkciu v hociktorom priemysle alebo odvetví. Nanešťastie, mnoho logistických sietí je infikovaných rôznou trestnou činnosťou a tá sa šíri ako zhubná rakovina ďalej a ďalej. Aj keď nikto nepozná sto percentný liek na tento problém, využitie niektorých z protiopatrení a postupov, ktoré boli spomenuté v tejto štúdií garantuje postupne víťazstvo v boji proti trestnej činnosti v dopravnej logistike, minimalizovanie jej negatívneho dopadu, a tým zníženie "cla", ktoré logistické firmy, vlády a spoločnosť ako taká, musia platiť do vrecák novodobých zločincov.

Bibliografia

- Badolato, E., W. (July 2000). Smart Moves Against Cargo Theft. *Transportation Security*, pp. 110-116.
- Burrows, F.M. (April 1997). Call it I-Way Robbery. *Business Week*, 3522.
- Ceyssens, P., et al. (2001). *Police Law Reports 2*. Earls court Legal Press, Inc.: Saltspring Island, BC.
- Clarke, R. (1999). Hot Products: Understanding, Anticipating and Reducing Demand for Stolen Goods. *Police Research Series*, 12. London, UK.
- DeGeneste, H. & Sullivan, J. (1994). *Policing Transportation Facilities*, Charles C. Thomas: Illinois, USA.
- Gray, J. (1999). *Maritime Terror: Protecting yourself, Your Vessel, and Your Crew Against Piracy*. Boulder, CO: Sycamore Island Books.
- Hays, R.S. (Spring 2000). Logistics Crime. *Air Force Journal of Logistics*, 24(1).
- Luck, K. (1992). *Crime and the Container*. ICC International Maritime Bureau, Barking, Great Britain.
- Muroff, C., H. (February 1996). How Dangerous is your Warehouse? *Warehousing Management*, pp. 16-18.
- Salzano, J. & Hartman, S. (1997). Cargo Crime. *Transnational Organized Crime*, 3(1), pp. 39-50.
- Sweet, K., M. (2005). *Transportation and Cargo Security: Threats and Solutions*. Prentice Hall: NJ, USA.
- Turney, R. (2004, September). Criminal Intent. *Air Cargo World*, 94 (9).
- ****. Lack of Common Sense Triggers Truck Losses. *National Underwriter*, 103, 18 (May 3, 1999).

Erik Sabo - Dezider Szabó

Trestná činnosť v dopravnej logistike

Vydala: Slovenská dopravná spoločnosť pri SAV v Žiline

v rámci dopisovateľskej činnosti a spolupráce

so zahraničnými spolupracovníkmi - dopisovateľmi.

Žilina, I. vydanie 2006

Vytlačené vo vlastnej réžii.